

عنوان مقاله:

هنر سیاه قلم روی نقره و راهکارهای احیاء آن

محل انتشار:

نخستین همایش بین المللی هنر و صناعات در فرهنگ و تمدن ایرانی اسلامی با تاکید بر هنرهای روبه فراموشی (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسندگان:

شهریار شکرپور - استادیار، دکترای پژوهش هنر، هنر اسلامی، دانشکده هنرهای اسلامی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز

سحر ذکاوت - دانشجوی کارشناسی، هنر اسلامی گرایش فلز، دانشکده ی هنرهای اسلامی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز

خلاصه مقاله:

سیاه قلم یک شیوه ی تزئینی و آلیاژی از ترکیب نقره، مس و سرب آمیخته با گوگرد می باشد که عموماً بر روی سطح فلزات نقره و طلای کنده کاری شده برای ایجاد سایه روشن کاربرد داشته است. هنرمندان فلزکار از دوران مصر باستان به بعد به تکنیک سیاه قلم اشتغال داشته اند و این هنر در دوران ساسانیان بخصوص بر روی سطح فلز نقره اجرا می شده است. در عصر سلجوقیان به خاطر محدودیت استفاده از ظروف طلا و نقره، سیاه قلم بر روی نقره ی ترصیع شده بر ظروف مسی و برنجی و برنز اجرا می شده است و در واقع می توان اوج این هنر را دوره ی سلجوقی دانست. این هنر در گذشته به ویژه دوره ی قاجار توسط ارامنه ی تبریز و اصفهان در حکاکی روی نقره مورد استفاده قرار می گرفته است. با اینحال امروزه همچون گذشته رایج نبوده و رو به فراموشی نهاده است. در پژوهش پیشرو با مطالعه ی موردی حکاکی روی نقره ی تبریز و باتوجه به شواهد تاریخی و نمونه های باقیمانده سعی شده است هنر سیاه قلم و شیوهی اجرای آن بر روی حکاکی نقره ی تبریز توضیح دادهو آن را احیاء نمود. به بیان دیگر هدف اصلی این مقاله بیان ترکیبات مواد بهکاررفته در این شیوه و بررسی تکنیکی آن است. برای این منظور ضمن اشاره به یافته های تاریخی و از طریق گردآوری داده های کتابخانه ای و میدانی با رویکردی کاربردی به موضوع پرداخته شده و سعی در اصلاح ترکیبات و حذف سرب به عنوان یک عنصر مضر در آن شده است.

کلمات کلیدی:

سیاه قلم، حکاکی روی نقره، هنرهای فلزی، هنری فراموش شده

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/527352>

